

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET DELS INFANTS I ADOLESCENTS I AL DRET A L'EDUCACIÓ

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 17 de juny de 2022, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- El Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) havia denegat una plaça escolar al seu fill en una escola especial que disposava de places lliures i s'ubicava a la ciutat de Barcelona.
- La família resideix a Sant Cugat del Vallès i el fill de 14 anys té un grau de discapacitat del 66% i un grau de dependència. El curs 2021-2022 va cursar segon de l'ESO a un institut públic de Cerdanyola del Vallès.
- Aquest institut acaba les classes a les 14.00 hores i no ofereix servei de menjador ni cap tipus d'altres activitats. L'adolescent arriba a casa les 14.20 hores i els seus pares estan treballant, fet que fa impossible l'atenció i la cura que requereix un retard cognitiu i han de recórrer a permisos laborals i a la col·laboració d'altres familiars per poder atendre'l, ja que per les seves limitacions necessita l'atenció d'una persona adulta.
- D'altra banda, l'escola a la qual assisteix no ofereix activitats extraescolars de lleure ni esportives, ni fa casals.
- L'Equip d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica (EAP) els ha informat que no hi ha cap escola especial a la seva zona amb servei de menjador que tingui places lliures i on puguin inscriure el seu fill.
- Consideren que la situació que el seu fill té respecte a joves de la seva edat és un greuge discriminatori cap a les seves oportunitats i aquest fet està provocant que cada vegada estigui i se senti més aïllat.
- Per aquests motius, es van plantejar, de cara al curs següent, fer un canvi d'escola a Barcelona, a algun centre que tingués servei de menjador i on,
- a més, pogués fer activitats tant d'esport com de lleure, que tan bé li van a nivell motriu i també per poder socialitzar amb joves de la seva mateixa edat.
- Van escollir Barcelona, perquè tant el pare com la mare hi treballen i es desplacen a la ciutat de manera diària, i van sol·licitar plaça a l'escola especial Vida Montserrat.

- El dia 10 de juny van rebre una comunicació del Consorci d'Educació de Barcelona en què els denegaven la plaça que havien demanat i al·legaven que hi havia centres d'educació especial més propers al territori on resideix la família i que podien oferir els recursos intensius que requereix el seu fill.
- Són conscients que la preferència d'accés a les escoles de Barcelona ha de ser prioritària per a la població de Barcelona, però l'escola que han sol·licitat, a dia d'avui, disposa de places lliures.
- La ciutadana considera discriminatori que un infant que no resideixi a Barcelona no pugui anar a una escola a Barcelona si aquesta disposa de places lliures i, més, que aquest fet es negui a un infant amb necessitats especials.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Consorci d'Educació de Barcelona** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 8 de juliol de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 9 de gener de 2023, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit del Consorci d'Educació de Barcelona exposa el següent:

Com estableix l'article 18 del Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, només s'escolaritzarà en centres d'educació especial l'alumnat amb discapacitats greus que necessitin una elevada intensitat de suport educatiu i mesures curriculars, metodològiques, organitzatives o psicopedagògiques altament individualitzades.

Aquest criteri el determina l'informe de reconeixement de necessitats educatives especials de l'Equip d'Assessorament i Orientació Psicopedagògic (EAP), on es fa la diagnosi i la proposta d'escolarització i, en el cas d'alumnat resident a un municipi diferent de Barcelona, també es requerirà la proposta motivada del director o directora dels serveis territorials del domicili habitual de l'alumne/a.

En compliment del que disposa l'article 10 de la Resolució EDU/464/2022, de 24 de febrer, per la qual s'aproven les normes de preinscripció i matrícula d'alumnes als centres del Servei d'Educació de Catalunya i altres centres educatius, en els diversos

ensenyaments sostinguts amb fons públics, per al curs 2022-2023, atès que aquest alumne resideix fora de Barcelona, es va rebre la sol·licitud motivada del director/a dels serveis territorials del Vallès Occidental, però la raó motivada "la família al·lega que treballa a Barcelona" no és condició suficient per escolaritzar l'alumne a la ciutat de Barcelona.

Tal com s'especifica en la normativa, únicament si l'alumne/a té la residència fora de Barcelona i no hi ha cap centre d'educació especial en la seva zona d'escolarització, podrà ser escolaritzat en centres de la ciutat de Barcelona i tots els casos hauran de ser autoritzats expressament per la gerència del Consorci d'Educació de Barcelona.

Segons l'informe de reconeixement de necessitats educatives especials de de l'Equip d'Assessorament i Orientació Psicopedagògic (EAP), l'alumne té una pluridiscapacitat: discapacitat intel·lectual lleugera (DIL), motriu autònom (MA), apràxia oculomotora per hipoplàsia de vermis i megacefàlia congènita. Proposa que l'alumne requereix com a mesures de suport els recursos propis del centre d'educació especial i el seguiment del fisioterapeuta.

Per tant, amb independència de l'oferta del centre d'educació especial Vida Montserrat, l'alumne resident a Sant Cugat del Vallès ja està escolaritzat al centre d'educació especial de Cerdanyola del Vallès, el qual li pot oferir els recursos intensius que requereix i proposats en l'informe de l'EAP de la seva zona de residència.

La sol·licitud de canvi de centre de la família no està motivada per un canvi de domicili. Si, per conciliació familiar, la família desitja un horari d'escolarització més ampli, servei de menjador i activitats extraescolars per al seu fill, ho pot sol·licitar al seu territori.

La Comissió de Garanties ha desestimat la reclamació presentada per la família, atès que el canvi de centre d'educació especial sol·licitat per conciliació familiar es pot garantir des del seu territori.

CONSIDERACIONS

1. Retard en la resposta municipal

L'Ajuntament ha trigat més de sis mesos a facilitar a la Sindicatura de Greuges de Barcelona la informació que es va sol·licitar per resoldre la queixa, tot i que cal destacar que l'informe emès pel Consorci d'Educació de Barcelona és del 12 de setembre de 2022. Aquest termini supera amb escreix el que pot considerar-se un temps raonable, d'acord amb els principis d'eficiència i bona administració amb què han de regir-se els serveis municipals. Així mateix, **incompleix el deure de col·laboració** establert per l'article 3.7 de la normativa reguladora de la institució de la Sindicatura de Greuges de Barcelona (aprovada per la Comissió de Govern en sessió del 19 de gener de 2005).

2. Escolarització en un servei territorial diferent al de la residència habitual

Pel que fa als drets i les garanties de l'educació, cal indicar que l'escolarització en una escola especial es produeix d'acord amb l'article 10 de la Resolució EDU/464/2022, de

manera excepcional i segons els criteris establerts en l'article 18 del Decret 150/2017, de 17 d'octubre.

Es requereix l'informe de l'EAP de reconeixement de necessitats específiques de suport educatiu que inclogui el reconeixement de necessitats educatives especials amb la proposta d'escolarització de l'alumne en un centre d'educació especial.

Quan, **excepcionalment i per la singularitat de les necessitats de l'alumne/a**, s'hagi d'escolaritzar en un centre educatiu dependent d'un servei territorial del Departament d'Educació diferent del de residència, l'escolarització s'ha de fer per resolució del director/a dels serveis territorials del centre receptor, a proposta motivada del director/a dels serveis territorials del domicili habitual de l'alumne/a.

La família demana el canvi d'una escola especial perquè aquesta escola no disposa de menjador ni d'activitats extraescolars que fomentin la inclusió social i l'autonomia del seu fill adolescent.

Respecte a aquestes al·legacions, cal esmentar el Decret 160/1996, pel qual es regula el servei escolar de **menjador** als centres docents públics de titularitat del Departament d'Educació. El seu article 2 estableix **que s'ha de garantir aquest servei de manera preceptiva en ensenyaments de caràcter obligatori a l'alumnat que reuneixi alguna d'aquestes condicions:**

- Alumnat obligat a **desplaçar-se fora del seu propi municipi de residència** per inexistència, en aquest, d'oferta del nivell educatiu corresponent.
- Alumnat que està escolaritzat en **centres d'educació especial** o en centres d'acció especial.

En el cas de l'alumne, es compleixen els dos requisits: assisteix a una escola especial (que hauria de disposar de menjador obligatòriament) i aquesta es troba fora del seu municipi.

Pel que fa a la manca d'activitats extraescolars en aquesta escola, la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència recull, en l'article 50 dintre dels drets d'educació, que els infants i adolescents amb necessitats educatives especials han de rebre una formació educativa que els permeti **la integració social, el desenvolupament, la realització personal.**

A més, els infants i els adolescents amb discapacitat tenen dret a gaudir d'un sistema d'educació inclusiu, amb accés a l'educació obligatòria en les mateixes condicions que els altres membres de la comunitat, sense exclusió per raó de discapacitat, i dels ajustaments i els suports necessaris per potenciar el màxim desenvolupament acadèmic, personal i social.

D'acord amb l'informe sobre els drets de l'infant elaborat anualment per la Sindicatura de Greuges de Catalunya, un dels deu reptes principals per garantir llurs drets és la igualtat d'oportunitats en l'accés al lleure.

El lleure educatiu és un àmbit bàsic per als infants i adolescents a l'hora d'accedir a oportunitats educatives fonamentals per al seu desenvolupament, i

entre les seves recomanacions es troba crear un pla de participació d'infants i adolescents amb discapacitat en l'oferta de lleure educatiu.

D'altra banda s'ha de tenir en compte que el Departament d'Educació mateix recomana a les famílies, com a element important a l'hora d'escollir el centre més adequat, tenir en compte el projecte educatiu, els serveis educatius que ofereix (**servei de menjador** o servei de transport escolar) i les **activitats complementàries** i **activitats extraescolars**. Aquestes últimes tenen com a finalitat la formació de l'alumnat en aspectes socioeducatius i del lleure no relacionats amb l'activitat escolar, generalment promogudes, en coordinació amb la direcció del centre, per les associacions de mares i pares d'alumnes dels centres (AMPA).

Així mateix, cal destacar que, en aquest cas, s'ha produït una discrepància entre dos serveis territorials: el primer, que va fer la proposta d'escolarització en un altre territori, i el segon, el Consorci, que la va rebre i havia de pronunciar-se sobre si l'acceptava o no.

Aquesta discrepància posa de manifest que estem davant d'un cas en què la decisió s'ha adoptat sobre la base d'un determinats criteris que són susceptibles d'una interpretació dispar. Des del nostre punt de vista, la interpretació rígida d'aquests criteris té conseqüències sobre el dret de l'infant de gaudir d'una educació escolar en igualtat d'oportunitats, que és el que considerem que cal garantir en tot moment.

Així doncs, atès que el centre al qual la família sol·licitava accedir disposava de places lliures i atès que el centre en el qual el Consorci donava una plaça a l'infant no disposava de servei de menjador i activitats extraescolars, aquesta Sindicatura considera que calia haver autoritzat l'escolarització de l'alumne en el centre que li garantia un accés a més serveis.

No li correspon a aquesta Sindicatura pronunciar-se sobre la manca de determinats serveis a l'institut públic. Però, d'acord amb l'article 4 de la Llei 12/2009 d'educació, que recull el dret a accedir en condicions d'igualtat al sistema educatiu, demanarem a la Sindicatura de Greuges de Catalunya que valori estudiar en quina mesura els serveis que ofereix l'institut públic de Cerdanyola del Vallés són suficients.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Consorci d'Educació de Barcelona no ha contribuït a garantir l'interès superior del menor.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Consorci d'Educació de Barcelona** que, en l'interès superior de l'adolescent, s'accepti l'escolarització de l'alumne en l'escola especial Vida Montserrat, ja que no es troba garantida adequadament en el seu territori.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.